

Bryssel den 14.1.2020
COM(2020) 14 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

ETT STARKT SOCIALT EUROPA FÖR RÄTTVISA OMSTÄLLNINGAR

1. Att stärka det sociala Europa

”Människor bryr sig om våra barns och vårt samhälles framtid, och om rättvisa och jämlikhet i ordens alla bemärkelser.”

– Ordförande Ursula von der Leyen

EU är världsledande inom levnadsstandard, arbetsvillkor och socialt skydd. Att leva i EU i dag innebär möjligheter att lyckas och rätten till ett anständigt liv. Social rättvisa är grunden för den europeiska sociala marknadsekonomin och står i centrum för vår union. Det ligger till grund för tanken att social rättvisa och välbefinnande är hörnstenar i ett motståndskraftigt samhälle med världens högsta välbefinnande, vilket också återspeglas i EU:s ambition att verka för att fullt ut nå FN:s mål för hållbar utveckling. Dagens EU är en unik plats där välbefinnande, rättvisa och en hållbar framtid är lika viktiga mål.

Vi lever nu i en brytningstid. Klimatförändringarna och miljöförstörelsen kräver att vi anpassar vår ekonomi, vår industri, våra rese- och arbetsvanor, våra inköp och vår kost. **Med den europeiska gröna given har EU tillkännagett sin ambition att 2050 bli den första klimatneutrala världsdelen.** Detta är vår nya tillväxtstrategi för det kommande årtiondet, som leder till nya företag, nya arbetstillfällen och mer investeringar. Den måste innebära att EU förblir hem för världens mest avancerade välfärdssystem och ett dynamiskt nav för innovation och konkurrenskraftigt företagande. Den ska ge EU de verktyg som krävs för konvergens uppåt, social rättvisa och välbefinnande för alla.

Människorna måste stå i centrum för dagens och morgondagens digitala ekonomi. Det förväntas att enbart artificiell intelligens och robotteknik kommer att skapa nästan 60 miljoner nya arbetstillfällen i hela världen de kommande fem åren, samtidigt som många jobb kommer att förändras eller försvinna helt. Ny teknik leder till nya jobb och möjliggör flexibla arbetsvillkor, men vi måste se till att de nya jobben också håller hög kvalitet och att människorna har rätt kompetens för att ta sig an dem. Den digitala ekonomin kan inte bygga på 1900-talets juridiska och sociala regelbok, utan det är dags att anpassa och garantera det sociala skyddet i det nya arbetslivet och justera skattereglerna så att alla bidrar med sin rättmätiga del.

Den europeiska befolkningens sammansättning förändras: i dag lever vi längre och är friskare tack vare framsteg inom medicin och folkhälsa. Men i och med att vi gör det dyker nya behov och möjligheter upp. Silverekonomin och omsorgsekonomin skapar nya arbetstillfällen för många, samtidigt som äldre kan vara aktiva och få den omsorg de behöver. På grund av åldrande och inflyttning till städerna minskar befolkningen i många europeiska landsbygdsområden. Klyftan mellan stad och land växer och kan inte längre ignoreras. Samtidigt som den tekniska utvecklingen och energiomställningen skapar möjligheter, är det inte tillräckligt för att överbrygga klyftan mellan rika och fattiga, om vi inte hjälper fattiga regioner att komma ikapp de mer välmående regionerna.

Alla i EU bör ha samma möjligheter att utvecklas – vi måste bevara, anpassa och förbättra det som våra föräldrar och mor- och farföräldrar har byggt upp. I dag har 241 miljoner människor i EU jobb, och det är rekordmånga. Det här antalet visar dock bara en sida av saken. I själva verket kvarstår ojämlikheterna och alla tjänar inte på den positiva utvecklingen. Alltför många kämpar fortfarande för att få ekonomin att gå ihop eller möter hinder i form av olika slags ojämlikhet. Många barn och ungdomar, alldeles för ofta från en mindre gynnad socioekonomisk bakgrund, har inte

tillgång till utbildning eller hälso- och sjukvård av god kvalitet. Det finns fortfarande många äldre som inte har tillgång till omsorgstjänster. Ojämlighet hindrar tillväxten och hotar den sociala sammanhållningen. Vi måste agera nu så att våra barn och barnbarn kan dra nytta av en rättvis, hållbar och blomstrande framtid och så att vi garanterar rättvisa mellan generationerna.

Dessa förändringar, möjligheter och utmaningar påverkar alla länder och människor i EU. Det är rimligt att ta itu med dem tillsammans och möta förändringarna aktivt.

Den europeiska pelaren för sociala rättigheter är EU:s svar på dessa grundläggande ambitioner. Den är vår sociala strategi för att se till att omställningen till klimatneutralitet, digitalisering och demografiska förändringar blir socialt rättvis.

Den europeiska pelaren för sociala rättigheter är tänkt att få ut rättvisa i alla medborgares vardag, oavsett om de studerar, arbetar, söker jobb eller har gått i pension, bor i en stad eller på landsbygden, oavsett kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning. Pelarens 20 principer, som proklamerades av alla EU-institutioner 2017, ska leda till lika möjligheter och sysselsättning för alla, rättvisa arbetsvillkor samt socialt skydd och social inkludering. Att genomföra principerna upprätthåller åtagandet, som gjorts på högsta nivå, att människor ska stå i centrum, oberoende av förändringarna, och att ingen får hamna på efterkälken.

Med utgångspunkt i det arbete som gjorts tidigare är det nu dags att infria löftena. Stats- och regeringscheferna har uttalat att pelaren bör genomföras på EU-nivå och nationell nivå, med hänsyn tagen till ansvarsfördelningen¹. Europaparlamentet har också betonat vikten av att genomföra de 20 principerna. Ordförande Ursula von der Leyen har bekräftat sin beslutsamhet att lägga fram en handlingsplan för det. För att det här ska fungera måste alla aktörer på alla nivåer – europeiska, nationella, regionala och lokala – medverka.

I det här meddelandet beskrivs vägen mot en handlingsplan för att genomföra den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Här presenteras initiativ på EU-nivå som stöder genomförandet av pelaren, och det utgör starten på en bred diskussion med alla EU-länder och regioner samt med våra partner. Europaparlamentet och de nationella parlamenten, som företräder Europas folk. Rådet och de nationella regeringarna, som företräder de europeiska länderna. Arbetsmarknadens parter, som företräder arbetsgivare och arbetstagare. Det civila samhället, de viktiga rösterna i de frågor som våra medborgare är så djupt engagerade i.

Efter att alla fått yttra sig tänker vi i början av 2021 lägga fram en handlingsplan som omsätter pelarens rättigheter och principer i praktiken.

Den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken fortsätter att övervaka framstegen med den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Från och med i år ska planeringsterminen även omfatta FN:s mål för hållbar utveckling, så att hållbarhet och medborgarnas välfärd ställs i centrum för den ekonomiska politiken och förvaltningen. I samband med detta anges i den **årliga strategin för hållbar tillväxt** EU:s ekonomiska och sysselsättningspolitiska strategi, i enlighet med prioriteringarna i den europeiska gröna given. Där kombineras makroekonomisk stabilitet, produktivitet, rättvisa och miljömässig hållbarhet. Beskattningsstrukturen bör stödja

¹ Europeiska rådets slutsatser, ny strategisk agenda 2019–2024 [hänvisning], juni 2019.

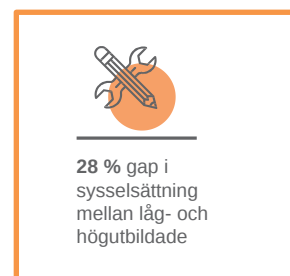
sysselsättning och tillväxt och samtidigt överensstämma med målen för klimat, miljö och samhälle. Orättvis beskattning, även på global nivå, undergräver ländernas förmåga att tillgodose sina ekonomiers och befolkningars behov.

Tillsammans ska vi uppgradera EU:s sociala marknadsekonomi så att den passar dagens och morgondagens möjligheter och utmaningar och säkerställer en rättvis omställning för alla.

2. Lika möjligheter och jobb för alla

Skapa möjligheter för människor genom utbildning och kompetens av god kvalitet

Kompetens är avgörande för framtiden. Eftersom allt fler allt oftare byter jobb och arbetsmönstren blir allt flexiblare finns det ett konstant behov av att börja och fortsätta att utbilda sig för att utvecklas. Kompetens gör det möjligt för människor att dra nytta av ett föränderligt arbetsliv. Hälften av dagens arbetskraft kommer att behöva uppdatera sin kompetens inom de närmaste fem åren. Men i dag saknar alltför många unga grundläggande och digitala färdigheter, och alltför få har möjlighet att komma i kapp efter att ha gått ut skolan. Bara en vuxen av tio går i någon form av utbildning under en viss månad, medan 1 miljon otillsatta platser för IKT-specialister håller tillbaka investeringarna i den digitala omställningen. Över 50 % av de företag som rekryterade eller försökte rekrytera IKT-specialister under 2018 sade sig ha svårt att tillsätta tjänsterna.

Utbildning är avgörande för kompetens. Medlemsstaterna måste anpassa de nationella utbildningssystemen överallt i EU för att erbjuda inkluderande utbildning av god kvalitet från tidig ålder, och stödja människor som tar ansvar för sin fortlöpande utveckling under hela yrkeslivet. Ytterligare ansträngningar måste göras för att validera färdigheter och kompetens som inhämtats utanför de formella utbildningssystemen. Färdigheter och erfarenhet som förvärvats på arbetsplatsen, genom volontärarbete eller i någon annan informell miljö, kan om de erkänns och värdesätts bli viktiga tillgångar för dem som söker ett nytt jobb.

För att ta reda på vilken kompetens vi behöver måste de nationella och regionala myndigheterna samarbeta med dem som vet bäst: arbetsgivare, arbetstagare, lärare och utbildare. På en föränderlig och snabbväxande arbetsmarknad är det viktigt att alla människor har en bred nyckelkompetens som kan ligga till grund för deras anpassningsförmåga. Dessutom kan starka partnerskap mellan dem som letar efter nya talanger och dem som utbildar dem, i kombination med moderna prognosmetoder och uppföljning av utexaminerade, ge vägledning om vad man ska lära sig och hur. Detta är särskilt viktigt i regioner där befolkningen minskar och arbetsgivare inte längre kan hitta kvalificerade arbetstagare. Det är också nödvändigt för små och medelstora företag, som utgör ryggraden i vår ekonomi. En fjärdedel av de europeiska små och medelstora företagen uppger sig ha stora svårigheter när det gäller att hitta erfarna anställda och chefer. Mer allmänt behövs detta överallt där den digitala och gröna omställningen kräver nya färdigheter. Yrkesutbildning och lärlingsutbildning kan främja både ungdomars och vuxnas anställbarhet och tillgodose företagens

föränderliga behov. En sådan investering i kompetensutveckling och omskolning kommer att kosta, och kostnaden måste fördelas mellan den offentliga sektorn, arbetsgivarna och de berörda personerna själva. För att sätta *kompetens, anställbarhet och humankapital i centrum kommer kommissionen under det första kvartalet 2020 att uppdatera kompetensagendan för Europa, bl.a. med ett förslag till europeisk rekommendation om yrkesinriktad utbildning*. Innovativa lösningar utforskas också för att människorna ska kunna kontrollera sitt eget lärande och sina karriärer, t.ex. ett individuellt lärandekonto för personer i arbetsför ålder.

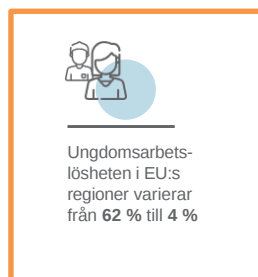
Utbildning av god kvalitet skapar lika möjligheter och kan bryta cirkeln med låga resultat.

Det europeiska området för utbildning, som ska bli verklighet före 2025, är tänkt att göra det lättare för studerande att flytta över gränserna i Europa och ska förbättra tillgången till inkluderande utbildning av god kvalitet. Under det tredje kvartalet 2020 kommer kommissionen att vidareutveckla målen för *det europeiska området för utbildning och upprätta en ny ram för utbildningssamarbetet med medlemsstaterna*, bl.a. med mer fokus på att se till att unga åtminstone går ut gymnasiet och har tillräckliga grundläggande färdigheter. **Erasmus+** ska fortsätta att stödja och stärka utbildning, ungdom och idrott i EU, med en kraftigt förstärkt budget för perioden 2021–2027. Framöver är målet att göra programmet mer lättillgängligt för ungdomar med färre möjligheter, så att det blir mer inkluderande. Genom ökad spridning bland lärare, utbildare och högskolepersonal ska programmet få större förmåga att föra våra system närmare varandra och dra nytta av utbytet av bästa praxis. **Programmet för ett digitalt Europa** ska stödja utvecklingen av avancerade digitala färdigheter så att digital teknik kan sättas in i hela ekonomin, samtidigt som utbildarnas digitala kapacitet stärks. För att stödja medlemsstaternas insatser kommer kommissionen under det andra kvartalet 2020 också att uppdatera *handlingsplanen för digital utbildning* för att stärka både ungdomars och vuxnas digitala kompetens och se till att alla utbildningsorganisationer är rustade för den digitala tidsåldern.

Våra ungdomar är Europas framtid och förtjänar lysande utsikter.

Alla föräldrar vill naturligtvis att barnen ska ha bra jobb och karriärmöjligheter. Alltför många ungdomar kan dock fortfarande bara hitta lågbetalda, tillfälliga och atypiska anställningar där de inte kan utveckla sina talanger och planera sin framtid. Ungdomar med funktionsnedsättningar, ungdomar med invandrarbakgrund och unga föräldrar löper ännu större risk att hamna på efterkälken. För att intensifiera kampen mot ungdomsarbetslösheten kommer kommissionen under det andra kvartalet 2020 att lägga fram förslag om förstärkning av **ungdomsgarantin**, som redan nu hjälper 3,5 miljoner ungdomar att delta i utbildning eller arbete varje år. Den nya ungdomsgarantin ska nå ut till ungdomarna och hjälpa dem att utveckla kompetens och få arbetslivserfarenhet, särskilt erfarenhet som är relevant för den gröna och digitala omställningen.

Stöd till yrkesmässig rörlighet och ekonomisk omställning

Alla i EU, unga och gamla, bör ha tillgång till snabbt och skräddarsytt stöd, däribland utbildning, för att få bättre möjligheter att hitta ett arbete av god kvalitet eller starta ett företag. Nästan alla vuxna har sökt arbete någon gång i livet. Vissa lyckas direkt efter att ha gått ut skolan, och

går enkelt över från ett jobb till ett annat tack vare ett starkt nätverk och bevisade resultat. För andra är det mycket svårare. De kanske saknar information om lediga platser, hittar kanske inte något arbete som motsvarar deras kompetens och erfarenhet eller har kanske svåra personliga förhållanden och familjeförhållanden. Offentliga och privata arbetsförmedlingar bör inte bara stödja arbetslösa utan i allt högre grad dem som riskerar att förlora sitt arbete på grund av föråldrad kompetens.

Den investeringsplan för ett hållbart Europa som läggs fram i dag och ingår i den europeiska gröna given ska bidra till finansieringen av den omställning som EU står inför.

Omställningen till en grönare ekonomi får sannolikt större konsekvenser i vissa regioner och branscher än andra. En viktig del av den här planen är mekanismen för en rättvis omställning, med den särskilda fonden för en rättvis omställning, som ska stödja de regioner som förväntas bli mer påverkade av omställningen, så att ingen hamnar på efterkälken. Den visar EU:s fasta vilja att miljömässig och social hållbarhet ska gå hand i hand. Investeringarna ska utveckla nya ekonomiska verksamheter och skapa nya jobb, minska våra koldioxidutsläpp, trygga energiförsörjning med rimliga priser och stärka inhämtandet av nya färdigheter. Dessutom ska **moderniseringsfonden** möjliggöra en rättvis omställning i koldioxidberoende regioner genom att stödja omplacering, omskolning och fortbildning av arbetstagare samt utbildning, arbetssökning och nystartade företag. Slutligen kan **Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter** sättas in för att visa solidaritet med och erbjuda stöd till uppsagda arbetstagare och egenföretagare.

Skapa fler jobb

Ekonomi i EU har nu tillväxt för sjunde året i rad. Ekonomi spås fortsätta att växa 2020 och 2021, även om tillväxtutsikterna har försvagats. Arbetsmarknaderna förblir starka, och arbetslösheten fortsätter att minska, om än i långsammare takt.

EU måste bygga vidare på denna starka grund så att EU:s sociala marknadsekonomi fortsätter att skapa fler och bättre jobb för alla under de kommande åren. Kärnan i denna omställning blir en **industristrategi** som ska läggas fram under det första kvartalet 2020 med stark förankring i den inre marknaden som gör det möjligt för våra företag vara innovativa och utveckla ny teknik, och samtidigt främja den cirkulära ekonomin och skapa nya marknader. Sociala aspekter och sysselsättningsaspekter är en integrerad del av strategin och låter alla enskilda, företag, regioner och städer tjäna på den industriella omvandlingen. **Kommissionen tänker också lägga fram en särskild strategi för små och medelstora företag under det första kvartalet 2020.** De står för 85 % av alla nya jobb som skapats de senaste fem åren. Att främja innovation, tillhandahålla finansiering och minska krånglet för små och medelstora företag är av avgörande betydelse för skapandet av arbetstillfällen i EU.

Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+ och Sammanhållningsfonden har stor betydelse för att stödja den sociala och territoriella sammanhållningen i våra medlemsstater, regioner och landsbygdsområden och för att hålla jämna steg med den digitala och gröna omställningen i världen. Enligt kommissionens förslag till nästa fleråriga budgetram ska sammanhållningspolitiken 2021–2027 få anslag på totalt 373 miljarder euro i löpande priser. Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden ska också bidra till territoriell sammanhållning. Kommissionen vill i sitt förslag också inrätta

programmet **InvestEU**, som ska mobilisera 650 miljarder euro i investeringar, varav 50 miljarder euro i sociala infrastrukturprojekt och sociala investeringar i utbildning och kompetens, socialt företagande och mikrofinans. InvestEU ska också bana väg för partnerskapsmodeller samt nya affärs- och finansieringsmodeller för bättre sociala resultat som frigör investeringskapitalet och det filantropiska kapitalets potential.

Att skapa fler arbetstillfällen är inte bara en fråga om tillväxt. Det gäller i särskilt hög grad den sociala ekonomin, som tillgodoser sociala behov. Omkring 13,6 miljoner personer arbetar inom den sociala ekonomin i EU. Sociala företag och organisationer kan skapa engagemang, initiativkraft och nytta i lokalsamhällena och samtidigt föra alla närmare arbetsmarknaden. Den sociala ekonomin erbjuder innovativa lösningar inom utbildning, hälso- och sjukvård, energiomställning, bostäder och tillhandahållande av sociala tjänster. Det kan också vara en pionjär i lokala gröna givar genom att skapa allianser lokalt där enskilda och företag görs delaktiga i klimatomställningen. *Kommissionen kommer under 2021 att lägga fram en **handlingsplan för den sociala ekonomin** för att främja sociala investeringar och social innovation och stärka de sociala företagens potential att skapa arbetstillfällen, särskilt för dem som befinner sig längst bort från arbetsmarknaden.* Socialt ansvarsfull offentlig upphandling kan också leda till att tillgängliga medel används på ett sätt som stöder inkludering, exempelvis genom att erbjuda arbetstillfällen till personer med funktionsnedsättning eller personer som riskerar att drabbas av fattigdom.

Främja jämställdhet

Vårt EU hämtar styrka och enighet ur sin mångfald – av människor, av kultur och av traditioner. Men EU kan bara utvecklas om det tar vara på alla sina tillgångar, talanger och möjligheter. Detta förutsätter att man skapar ett rättvisare samhälle där de som har samma strävan har samma möjligheter att förverkliga den. Även om vårt EU hyser några av världens mest jämställda samhällen, återstår fortfarande mycket att göra. EU måste stärka sitt engagemang för inkludering och jämlikhet i alla bemärkelser, utan hänsyn till kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning. Jämlikhet står högt upp på den här kommissionens politiska dagordning, för första gången med en särskild jämlikhetsportfölj och en ny särskild arbetsgrupp.

Kvinnornas situation förtjänar särskild uppmärksamhet. Låga sysselsättningsgrader är dåliga för ekonomin och för kvinnorna själva. Trots att de har mer utbildning har kvinnor kortare och mer splittrade yrkesliv än män, ofta på grund av omsorgsansvar. Deras karriärer utvecklas långsammare och deras inkomster och pensioner är lägre fastän de lever längre. I några sektorer är kvinnor underrepresenterade. Det gäller t.ex. digitala yrken där inte ens en femtedel av IKT-specialisterna är kvinnor. Kvinnorna får i genomsnitt endast två tredjedelar av männens pensioner efter pensioneringen, vilket är en ännu större skillnad än lönegapet. Att bekämpa stereotypa könsroller i arbetslivet är avgörande för att kvinnor ska kunna avancera i yrkeslivet och få rättvis lön. Bättre barnomsorg och bättre långvarig vård och omsorg är en del av lösningen för att se till att omsorgsansvaret fördelas mer lika mellan kvinnor och män. *Under det första kvartalet 2020 kommer kommissionen att lägga fram ett förslag till en ny **uropeisk jämställdhetsstrategi** som syftar till att minska löneskillnaderna mellan kvinnor och män, bl.a. genom*

bindande åtgärder för lönetransparens, och pensionsskillnaderna, främja kvinnors tillträde till arbetsmarknaden och öka antalet kvinnor på högre befattningar i företag och organisationer.

En ekonomi för människorna är en ekonomi för personer med funktionsnedsättning. Den europeiska rättsakten om tillgänglighet ska skapa möjligheter att utveckla tillgängliga produkter och tjänster. Teknik, anpassat arbete och anpassade arbetsplatser kan skapa möjligheter för personer med funktionsnedsättning och för människor och företag som tillgodoser deras behov. Personer med funktionsnedsättning har dock fortfarande svårt att få tillgång till utbildning, sysselsättning, sociala trygghetssystem och hälso- och sjukvård. De har också ofta svårt att aktivt delta i det politiska eller kulturella livet i sina samhällen. Kommissionen kommer att verka för att genomföra FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. *Kommissionen kommer att lägga fram en förstärkt strategi för funktionsnedsättningar under 2021, med utgångspunkt i resultaten av den pågående utvärderingen av EU:s handikappstrategi 2010–2020.*

Snabbare och effektivare integrationsvägar för tredjelandsmedborgare kan vara till direkt nytta för dem men också för arbetsmarknaden och samhället i stort. Många medlemsstater kan utnyttja deras kompetens och kvalifikationer bättre och främja deras tillgång till inkluderande utbildning av god kvalitet. Med utgångspunkt i 2016 års handlingsplan för integration kommer kommissionen att öka sitt stöd till medlemsstaternas och andra viktiga aktörers integrationsåtgärder, t.ex. lokala och regionala myndigheter, organisationer i det civila samhället och arbetsmarknadens parter.

3. Rättvisa arbetsvillkor

Arbetstagarna i EU bör ha en rättvis minimilön som gör det möjligt att leva ett värdigt liv. Det innebär inte att samma minimilön ska gälla för alla arbetstagare i EU. Minimilönerna bör fastställas i enlighet med nationella traditioner, genom kollektivavtal eller i lagstiftning. Välfungerande kollektivförhandlingar mellan arbetsgivare och fack är ett effektivt sätt att sätta rättvisa minimilöner som går att leva på, eftersom arbetstagarna och arbetsgivarna är de som känner sin bransch och sin region bäst. *Kommissionen inleder i dag ett första samråd med arbetsmarknadens parter om hur man kan garantera rättvisa minimilöner för arbetstagare i EU.*

Arbete handlar om mer än att bara försörja sig. Ett arbete ger en sociala relationer och en plats i samhället liksom möjligheter till personlig och yrkesmässig utveckling. Detta gäller dock bara så länge som man åtnjuter rättvisa och värdiga arbetsvillkor. Nya arbetsformer utvecklas snabbt, främst med hjälp av digital teknik. De bidrar till tillväxt och sysselsättning och driver fram innovativa tjänster, och ger arbetstagare, egenföretagare, kunder och företag flexibilitet och möjligheter. Men de kan också leda till nya former av otrygghet. För att skapa förtroende för den digitala omställningen och ta vara på hela dess potential behöver de nya affärsmodellerna tydligare regler som förhindrar missbruk, upprätthåller höga krav på hälsa och säkerhet och ser till att fler omfattas av det sociala skyddet. Teknisk innovation måste förenas med social innovation. Den europeiska modellen är en mänsklig modell, ett etiskt förhållningssätt, och det måste forma vår framtid även framöver.

I synnerhet krävs förbättrade arbetsvillkor för plattformsarbetare för varaktig tillväxt i plattformsekonomin. En *ny lag om digitala tjänster*, som ska läggas fram under det andra halvåret 2020 är tänkt att anpassa våra ansvars- och säkerhetsbestämmelser till digitala plattformar, tjänster och produkter och färdigställa den digitala inre marknaden. *Samtidigt anordnar kommissionen också ett toppmöte om plattformsarbete för att diskutera viktiga frågor och möjliga lösningar*, exempelvis anställningsform, arbetsvillkor och tillgång till socialt skydd för plattformsarbetare, tillgång till kollektiv representation och kollektivförhandlingar samt gränsöverskridande aspekter av plattformsarbete.

Digitaliseringen och den nya tekniken förändrar också arbetsplatserna.

Arbetstagarna i EU skyddas av höga krav på hälsa och säkerhet. Robotar och digitala verktyg kan ta över farliga och enformiga uppgifter från människor. Förändringarna kan dock också ge upphov till nya problem. Nya arbetsmönster – ständig uppkoppling, mer arbete på nätet och mobilt, gränssnitt mellan människa och maskin, övervakning av arbetstagare, rekrytering och arbetsledning med hjälp av algoritmer för att bara ta några exempel – kan leda till den ökade produktivitet som behövs för höjd levnadsstandard, men de bör utvecklas på ett sätt som undviker nya former av diskriminering eller utestängning och nya risker för arbetstagarnas fysiska och psykiska hälsa. *För att upprätthålla de höga kraven tänker kommissionen se över arbetsmiljöstrategin och ta itu med dessa nya risker utöver de mer traditionella riskerna, t.ex. exponering för farliga ämnen och olycksrisker på arbetsplatsen.*

Rättvisa arbetsvillkor handlar också om en stark dialog mellan arbetsmarknadens parter: arbetstagare och arbetsgivare kan gemensamt finna de lösningar som passar deras behov bäst.

Det är oerhört viktigt med starka representativa organisationer som tidigt involveras i beslutsfattandet på både nationell och europeisk nivå. *Kommissionen kommer att undersöka olika sätt att främja dialog mellan arbetsmarknadens parter och kollektivförhandlingar* och öka de fackliga organisationernas och arbetsgivarorganisationernas kapacitet på EU-nivå och nationell nivå. En effektiv dialog på företagsnivå är också mycket viktig, särskilt när företag omstruktureras eller genomgår betydande förändringar. Eftersom företag allt oftare verkar över gränserna bör vi fullt ut utnyttja de befintliga formerna för arbetstagarinflytande, t.ex. de europeiska företagsråden, för att främja en kultur av information till och samråd med arbetstagarna.

För de EU-medborgare som för närvarande bor eller arbetar i ett annat EU-land innebär rättvisa arbetsvillkor rättvis rörlighet.

I dag bor eller arbetar dubbelt så många medborgare som för tio år sedan i ett annat EU-land. Miljontals företag, särskilt små och medelstora, är verksamma över gränserna. De drar nytta av den inre marknaden, som är en viktig motor för tillväxt och sysselsättning. EU-reglerna måste vara ändamålsenliga för att garantera att allt detta sker på ett rättvist och öppet sätt och garanterar rättvis konkurrens mellan företagen, skyddar arbetstagarnas rättigheter och undviker social dumpning och dubbelbetalning av sociala avgifter. Den nyligen inrättade **Europeiska arbetsmyndigheten** blir ett viktigt verktyg för att underlätta tillämpningen och efterlevnaden av EU:s bestämmelser på detta område, vilket förbättrar den inre marknaden funktionssätt. Den ska ge enskilda och arbetsgivare enkel tillgång till information om arbete och verksamhet i ett annat EU-land och stödja samarbetet

mellan de nationella myndigheterna, bl.a. när det gäller förstärkta inspektioner, motverkande av odeklarerat arbete och bedrägeribekämpning.

4. Social trygghet och inkludering

Ett starkt socialt skydd

För att vara motståndskraftigt måste samhällsfördraget vara förankrat i stark solidaritet. Vi måste göra mer för att stödja dem som förlorar sina jobb på grund av externa händelser som påverkar vår ekonomi, och främja omskolning och återintegrering av dem på arbetsmarknaden. *Kommissionen kommer att föreslå ett europeiskt system för arbetslöshetsåterförsäkring* för att skydda allmänheten och minska trycket på de offentliga finanserna vid externa chocker.

Våra normer för socialt skydd behöver också anpassas till de nya förhållandena i arbetslivet, de nya formerna av utsatthet och allmänhetens nya förväntningar. I flera medlemsstater har vissa egenföretagare och personer med atypisk anställning inte tillgång till tillräckligt socialt skydd. Att genomföra rekommendationen om tillgång till socialt skydd säkerställer att alla skyddas vid arbetslöshet, sjukdom, ålderdom, invaliditet eller olycksfall i arbetet, oavsett anställningsform.

Bara 1 av 3 korttidsarbetslösa har arbetslöshetsförmåner

40 % av all cancer kan förebyggas

Att inte lämna någon på efterkälken handlar också om tillgång till hälso- och sjukvård till rimligt pris. Fattigare människor tenderar att leva sex år kortare än rikare människor. Främjande av sunda livsstilar, bättre förebyggande åtgärder och patientcentrerad vård kan ge alla tillgång till hälso- och sjukvård av god kvalitet till rimligt pris. För system för socialt skydd som bygger på EU:s värden och principer om allmängiltighet, solidaritet och rättvisa krävs att man utvecklar nya och integrerade modeller för hälso- och sjukvård och social omsorg. Det gör det också möjligt att sätta in kostnadseffektiva innovationer på bästa sätt och ta hänsyn till de faktiska folkhälsobehoven. Ett patientcentrerat tillvägagångssätt bidrar till bättre resultat, t.ex. att patienterna inte behöver vänta för länge på behandling och enkelt kan få tillgång till vård. Ett viktigt mål på detta område är att se till att EU bekämpar cancer, en av de största hälsoriskerna detta århundrade som äventyrar miljontals människors liv i EU. EU är fast beslutet att gå i spetsen för kampen mot cancer. I februari 2020 tänker kommissionen inleda en EU-omfattande debatt i syfte att under årets fjärde kvartal lägga fram en ambitiös **europeisk plan mot cancer** för att minska det lidande som den här sjukdomen orsakar.

Åldrandet gör det svårare att hålla våra system för social trygghet tillräckligt finansierade. Pensioner kan bli den huvudsakliga inkomstkällan för en majoritet av människorna i EU. Den ökade livslängden bör sammanfalla med att människor tillåts arbeta längre. Bättre hälsa och större uppmärksamhet på äldre arbetstagares behov på arbetsplatsen kan göra det möjligt. Det skulle också bidra till att hålla pensionssystemen välfinansierade, liksom till att stärka tjänstepensioner och tredjepelspensioner. En del av dem som blir äldre kommer dock att behöva särskild omsorg. Det kommer att vara viktigt att säkerställa tillgången till långvarig omsorg till rimlig kostnad för att stödja värdiga

Nu: 3 arbetstagare per pensionär
2050 om det fortsätter som nu: 2 arbetstagare per pensionär

levnadsvillkor under ålderdomen, och samtidigt ta vara på de nya arbetstillfällen som omsorgsekonomin erbjuder.

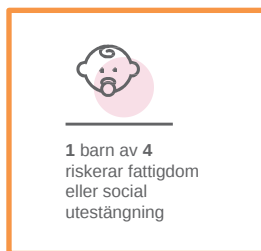
Åldrandet är inte den enda demografiska utmaningen. Ändrade mönster i hushållens sammansättning, t.ex. fler enpersonshushåll, inflyttning till städerna och den åtföljande avfolkningen av landsbygden, kompetensflykt och migrationsflöden bidrar alla till ett förändrat demografiskt landskap i EU. För att ge en bild av nuläget *tänker kommissionen under det första kvartalet 2020 lägga fram en rapport om de demografiska förändringarnas konsekvenser*. Rapporten ska sedan följas av en **grönbok om åldrande** under det fjärde kvartalet 2020 som startskott för en debatt om de långsiktiga effekterna av befolkningens åldrande, särskilt i fråga om omsorg och pensioner, och om hur aktivt åldrande kan främjas. Eftersom de gröna, digitala och demografiska omställningarna påverkar olika människor på olika sätt ska den demografiska rapporten också åtföljas av en **långsiktig vision för landsbygdsområdena** under 2021. Denna långsiktiga vision ska hjälpa landsbygdsområden att ta itu med sina egna unika problem, t.ex. åldrande, avfolkning, uppkopplingar, risk för fattigdom samt begränsad tillgång till service, socialt skydd och hälso- och sjukvård.

Bekämpa fattigdom och social utestängning

Att inte lämna någon på efterkälken i en brytningstid innebär att fattigdom måste bekämpas. Miljontals människor har lyfts ut ur fattigdom i hela EU det senaste årtiondet, men trots vårt gemensamma EU-mål att lyfta 20 miljoner människor ur fattigdom fram till 2020 löper fortfarande mer än en femtedel av alla i EU risk att drabbas. Att leva ett värdigt liv innebär att få det stöd som behövs för att söka jobb, få tillgång till rimligt prissatt hälso- och sjukvård av god kvalitet, anständiga möjligheter till utbildning, bostad och tillgång till viktiga varor och tjänster till ett överkomligt pris, däribland vatten, energi, transporter och digital kommunikation. För dem som står utanför arbetsmarknaden är minimiinkomstsystem, tillsammans med stödtjänster, en sista utväg som bör garantera ett värdigt liv. Fastighetspriserna har stigit i hela EU, vilket gör boende och boendekostnader mindre överkomliga för majoriteten av befolkningen. Hemlösheten, den värsta följderna av stigande boendekostnader, ökar i de flesta medlemsstater. Energifattigdomen och svårigheterna att investera i moderna energisnåla lösningar visar också behovet av att vara vaksam på de nya fördelningspolitiska utmaningar som omställningen till en koldioxidneutral ekonomi innebär². Av alla dessa anledningar krävs en bred kartläggning av de många och sammanlänkade orsakerna till fattigdom, så att man kan reflektera över de olika politiska instrumentens konsekvenser och tänka nytt om hur man ska gå vidare.

² Som nämns i den europeiska gröna given kommer kommissionen att ge ut vägledning om energifattigdom under 2020.

Fattigdom påverkar alla i familjen, både föräldrar och barn. Barn i fattiga familjer får en orättvis start i livet. De löper större risk att drabbas av hälsoproblem och sämre utbildningsresultat senare i livet, vilket så småningom leder tillbaka till fattigdomen. Investeringar i högkvalitativ och inkluderande förskoleverksamhet, barnomsorg och skola, tillgång till hälso- och sjukvård, kost och anständiga bostäder kan bryta denna onda cirkel. *Kommissionen tänker 2021 presentera en **barngaranti** så att alla barn ska få tillgång till de tjänster de behöver och får stöd tills de blir vuxna.*

Många romer i EU drabbas av fördomar och social utestängning, trots att EU-länderna förbjudit diskriminering. För att få bukt med utestängningen av romer krävs ett uthålligt engagemang på alla nivåer. EU:s ram för nationella strategier för integrering av romer har till och med 2020 haft vissa positiva resultat. *Ett uppföljande initiativ om jämlikhet för och integrering av romer ska läggas fram under fjärde kvartalet 2020, med utgångspunkt i utvärderingen av ramen.*

5. Främja europeiska värderingar i världen

EU bör använda sitt politiska och ekonomiska inflytande för att främja social rättvisa i omvärlden. Vår politik för internationellt samarbete, utveckling och handel skapar tillväxt, arbetstillfällen och välbefinnande – både i EU och i våra partnerländer. Handeln är dock mer än bara utbyte av varor och tjänster: den är en strategisk tillgång för EU. Den gör det möjligt för oss att bygga upp partnerskap, skydda vår marknad mot orättvisa metoder och se till att internationellt överenskomna normer följs. Kommissionen avser att verka för en stark, öppen och rättvis handelsagenda. Varje nytt omfattande bilateralt avtal ska ha ett kapitel om hållbar utveckling och de högsta kraven i fråga om klimat, miljö och arbetarskydd liksom nolltolerans mot barnarbete, för att säkerställa lika villkor med våra handelspartner. Kommissionen kommer också att särskilt stärka dialogen med västra Balkan för att främja genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter i den här regionen.

EU bör också inta en fast hållning när det gäller efterlevnaden av befintliga avtal eller handelsordningar för att främja och skydda de internationellt överenskomna normerna i fråga om arbetstagarrättigheter. Kommissionen kommer att utse en ansvarig för efterlevnaden av handelsavtal för att övervaka och förbättra efterlevnaden av våra handelsavtal, och kommer att samarbeta med handelspartnerna för att se till att åtagandena genomförs effektivt. EU kommer att noga övervaka genomförandet av det skydd för klimatet, miljön och arbetstagarna som fastställs i våra handelsavtal, med nolltolerans för barnarbete.

6. Arbeta tillsammans

Genom det här meddelandet inleds ett brett samråd med alla länder och regioner i EU och med våra partner. I samband med detta lägger kommissionen fram ett antal initiativ som ska tas på EU-nivå de närmaste månaderna och som bidrar till genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

Men det räcker inte med åtgärder enbart på EU-nivå. I takt med att den nya teknikens konsekvenser blir tydligare, klimatåtgärdernas resultat börjar märkas i vår vardag och det demografiska trycket växer, måste vi hela tiden anpassa och stärka våra insatser på alla nivåer. Nyckeln till framgång finns hos nationella, regionala och lokala myndigheter samt arbetsmarknadens parter och berörda aktörer på alla nivåer, som samarbetar med EU för att få det hela att fungera.

Kommissionen uppmanar därför alla partner att senast i november 2020 lägga fram sina synpunkter om vilka ytterligare åtgärder som behövs och göra sina egna konkreta åtaganden för att genomföra pelaren. Under hela 2020 kommer kommissionen att sträva efter aktivt engagemang och deltagande av alla våra partner: Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, Regionkommittén, arbetsmarknadens parter och det civila samhällets organisationer. Synpunkter och åtaganden kan lämnas in på ”Kom med synpunkter – Sociala Europa”³.

Målet är att gemensamt utarbeta en handlingsplan som återspeglar alla bidrag och som läggs fram för godkännande på högsta politiska nivå.

³ <https://ec.europa.eu/social/yoursay-social-europe>